

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Pandectae Veteris Et Novi Testamenti Historicae

Draud, Georg

Francofurti ad Moenum, 1613

Dvodenarivs nonvs

[urn:nbn:de:bsz:31-162406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-162406)

DVODENARIVS NONVS,

DE DVODECIM SAPI-
entibus.

DE IONADABO SA-
piente. I.

IONADABVS filius Semmai fratris Dauidis, vir magna prudentia conspicuus, Regius consiliarius. Verum sapientia sua non admodum prudenter vsus est. Ammoni enim primogenito regis consilium dedit callidissimū, quo pacto sorore Thamar, in cuius amorem inciderat, potiretur. Nam iussi: si mulare ægritudinē, ad quam leuandam postulet à rege, demandare velit is sorori Thamar, ipsa vt esculenta coquat eiq; præbeat, tum enim sperare se melius secum habiturum, posseque ipsum hac ratione sororis Thamar concubitu facile potiri. Sic ergo solitudinem is nactus

nactus quæ libidini vacabat, eam superavit
consilii suator Ionadab vir prudentissimus fu-
isse dicitur.

DE IONADABO.

EPIGRAMMA,

*Sat prudens Ionadabus erat rerumque peritus,
Consilia Hammoni vob male suada dedit.*

DE CHVSIO ARACHITĒ

Sapiente. II.

CHusius Arachites Regius cōsiliarius pru-
dencia & pietate haud vulgari præditus.
Dauidi filium fugienti occurrit, futurus exilii
& periculum, & spei etiam melioris particeps:
cum se non temporis, sed regis amicū profire-
retur. Rex ipsum humanitè allocutus, suadet,
in urbem vt redeat. Ac simulata defectione,
quæ ibi agantur caute obseruet, eique singu-
la renunciet, in primis vero periuri Ahitophe-
lis perniciosissima consilia retardet. Absolon
vbi tantæ prudentiæ virum reperiisset Hiero-
solyms, statim secretioribus consiliis admo-
uit. Cæterum cum Ahitophel Dauidem illa
ipse nocte insequendum & fessum de itinere
opprimendum censeret: Chusus rogatus vt
& ipse suam diceret sententiam diuersum sua-

Bb sit,

fit, (quia enim magnum putabat Dauidi periculum imminere, si priusquã suas alicubi copias firmasset, inopinato hostium accessu fuisset præuentus) nimirum cum maior in Dauidæ rei militaris sit peritia, quæ vt tam paueis superari possit; proinde sibi consultum videri, vt ex toto regno potius inuictus armetur exercitus, quem ipse rex Absolon in callidũ hostem emitteret, vbicunq; eum deprehendisset, valle clauderet, atque ita multis difficultatibus circumfessum aut deditum caperet, aut fame & siti confectum ad mortem cõpelleret. Probauit Absolon id consilium, & Chusium prætulit Achitopheli. Interea Dauid per Sadochũ, & Abiatharum sacerdotes, quos Chusius subito ad Dauidem ablegabat, admonitus, è filii elapsus, & noctis vnus interiecto spatio omnia quæ ad id bellum oportuna aut necessaria videbantur, disposuit. Cæterum conferto deinceps prælio, Absolonem in prælio sublatum cum cæteri ad regem deferre dubitarent, ipse confidenter cædem eius regi obnunciavit.

DE CHVSIO.

EPIGRAMMA,

*Chusius hic prudens regis consultor in aula,
Davidis partes egit in imperio.*

Dis-

*Disimulans nativitas exploravit & omne
Consilium regi detulit inde suo.*

DE IOSAPHATO SAPI-
ente. III.

Iosaphatus filius Achihudi sapientissimus,
fuit, Dauidi à commentariis: plurimū vsus
est eo rex in secretis & arduis causis diffinien-
dis. Sicque apud eum vixit, vt non modo Da-
uidi, verum & Solomoni fuerit à commenta-
riis, & notavit que digna memoratu reges am-
bo iudicarunt. Vnde non sine causa sapienti-
bus accensetur.

DE IOSAPHATO.

EPIGRAMMA.

*Dauidis causas perplexas ordine scripsit
Iosaphat & solers omnia scripta notans.*

DE IADIHÈLE, SAPI-
ente. IV.

Iadihel filius Achamoni, & prudens & lite-
ratissimus fuit. Cuius opera Dauid non so-
lum in consiliis vsus, verum & filios erudien-
dos tradidit. Quare non intermitti potuit à
me, quin sapientibus illum viris anume-
zarem.

Bb 2 DE

DE IADIHELE.

EPIGRAMMA,

*Instituit regis natos, sapientia magna
Huic fuit, & prudens, ingeniū, vicens.*

DE ZACHARIA SAPI-
ente V.

ET hunc, qui filius Selemia, & Sacerdos
fuit, Sacra volumina testantur pruden-
tem & eruditissimum fuisse. Portam templi
Domini, versus plagam septentrionalem, ipse
custodiuit, vnde iuste inter sapientes refe-
retur.

DE ZACHARIA.

EPIGRAMMA.

*Zacharias candore nitens prudensq; sacerdos
Templi eius custos fidus & ille fuit.*

DE IOIADA SAPI-
ente VI.

AChitophelus postquam laqueo vitam fi-
niuit successit illi Ioiadas filius Banaia, sa-
pientia & solertia Achitophenon inferior. Vi-
xit & is temporibus Dauidis, qui & consiliis
eius vsus est.

DE

DE IOIADA.

EPIGRAMMA.

*Successu Ioiadas, laqueo Achitophete perempto
Consilio promptus iudicioq; valens.*

DE ZOROBABELO SA-
piente VII.

Zorobabel filius Salathielis, regis Iechoniae nepos, Babyloniae natus, dictus alio nomine Berechias, primus Dux post exilium Babylonicum. Dimissus à Cyro, templi à fundamentis instaurandi accepit potestatem, estque opus difficilimum aggressus, non minore sapientia quam animositate. sua quoque munera quae à rege munifico acceperat, structurae liberaliter impendit. Ad loci sacri erectionem, cum gentes vicine se admitti flagitarent, eas in societatem noluit accipere, suisque eis facti rationem reddidit. Ea de causa accusantes ipsum in aula Persica, mandatum Cyri iussibus contrarium ab impio & scelerato Cambyse impetrarunt: hic tamen nihilominus institutum suum vsit, Deoque ipsius conatus iuuante, egit fortiter & prudenter. Inde ad Darium in Assyriam profectus, ingès prudentiae specimen edidit. Rex venientem inter fidissimos cubiculi ministros habuit. Accidit

interim, vt omnes subditarum gentium præfectos, regio Darius conuiuio exciperet. Vingtinti septem prouinciarum magistratus vni cœne adhihitos scribit Iosephus (sacri vero libri rem narrant aliter.) In frequenti autem accubitu, tres inuenes satellites, corporis regii, è quibus erat hic Zorobabel, quæstionem mouerunt, quid potentissimum habeatur: Vinum, Rex, Mulier, an Veritas. Hic quisque suas iussi sunt dicere sententias, primus vinum omnium, sibi potentissimum videri asseruit, quod vertat fallatque omnium mentes, reges infantes effingat, seruos iuxta ac liberos audentiores reddat humiles æque potentibus, animorum rapiat habitus, ærumnis coopertos leuet; vt nemo meminerit, vllius molestiæ aut æris alieni, siquidem diuitiis implet animos omnium, vt nemo rationem habeat aut regis, aut præfecti. Sed illud mirabilius, mortem quam omnes reformidant, qui vino incaluit, negligit.

Secundus dixit, putare nil esse in terris, potestate ac vi regia maius, cuius imperio nobilissimum animal homo pareat, qui populos & ignotas gentes armis subigat, nec quicquam esse in terris sanctius, potentius, immobilius, rege; hæc vna potestas alieno quum velit periculo bella tranfigit, montes diruit, valles æquat, maria quo luber inducit, inducta expellit, flumina cursu detorquet, solo adæquat tur-

res,

res, & mœnia, victum perdit, seruat, perituros, mortem & vitam hominum in vnus potestate sitam esse, & quum voluptatibus, cunctis delitiisque perfruantur reges vt tutius dormiant, firmo custodiuntur praesidio. Quod quum ita sit, nil dicendum in terris regio fastigio maius esse, aut beatius,

Hos pro vino & Rege sic locutos, Zorababelus his verbis exceptit, fassus magnam vim esse vini, sed regis maiorem; Verum si quis recte singula metiretur, mulieris longe maximam, quippe reges ipsos, quibus ceteri subiacent mortales, pariunt & educant. Mulier ipsum vini repertorem ædidit, & vt filea, prima vitæ alimenta exhibuit: Nonne illius immensa vis est, quod cum omnib. cæteris inuiti seruiamus, huic vni placet seruire, aurum & diuitias huic quærimus hæc leges dat viris, præscribit, iubet, verat, in hanc vnam virorum oculi, & mentis aspectus defiguntur, huic vni vltro omnia damus, vltro indulgemus, parentes & cæteras necessitudines ob hanc vnam relinquimus. An fando auditum est nunquam, summos reges & Heroas puellari forma captos illis seruiuisse, legesq; his à virginibus datas, flagra intentata. Atque vt quod res est dicam. Nonne rex potestate sua magnus est nonne omnes terræ reformidant eum. Atqui spectabam hunc ipsum & Apamem Bartari illius admirandi filiam, pellicem regiam, alapas Regi

incutere, Diademâ illius capiti ademptum sibi imponere. Contra regem ipsum mœrore angî, suppliciterq; iratâ satisfaciendê, quod si ariserit ei, ridet: sin indignata fuerit, blanditur eidem vt sibi reconcilietur. Hæc de muliebri vî verissime locutus, cōuersis in se omnibus; pro vero pauca hæc subiecit. Habent hæc se ita, vt dixi rex potentissime. Caterum si vero comparentur friuola sunt hæc quidem & mutila. Enimuero terra maxima est, cœlum immensum, suntque Dei maximi hæc opera, is autem verus & iustus imo ipsa veritas immortalis & æterna, huius nutu potestareq; omnia reguntur.

Quod æquum, quodque pium, respicit, impietatem o lit, & scelera. rependit vt quisquis meritis est, vel præmia vel supplicia. Laudata ab omnibus Zorobabelis prudentia, sed à rege maxime, ille aurum neque argentum sed, templi, inquit, restitutionem abs te Deo promissam, & vasa quæ Cyrus reddere destinarat, peto. Annuit Darius satrapisque & toparchis scripsit vt eum deducerent, & ad Syriæ præsides mandata dedit, vt Iudæos qui ex Babylon in palæstinam reuersi fuerant liberos esse permitterent. Zorobabel à rege dimissus Babylonem venit & templi ædificationem accuratissime iuuit.

DE ZOROBABELE

EPIGRAMMA.

*Differuit prudens iuuenis, fortissima rerum
Qua sint natura, Rego petente suo.
Non vinum dixit, Regem nec magni potentem,
Imbelle est animal quod muliebri genus.*

DE MAMVCHA SAPI-
ente VIII.

MAmuchas inter septem duces, & pruden-
tes qui Assuero regi à consiliis erant, nō
infimus: Hic suavitati regi, vt Vasthim reginam,
quod iussum aspernata, priuaret cōiugali tha-
lamo, ac regia dignitate vt documento esset o-
mnibus vxoribus Persiæ, & Iudæorum, mari-
tis rem esse gerendum. Consilium illud maxi-
mopere placuit Regi, & sanum fuit, ac feliciter
cessit: Duxit enim postea Hesterem probissi-
mam virginem. Vnde propter in sine & can-
didum huius prudentis viri consilium, albo sa-
pientum inferi commeruit.

DE MAMVCHA.

EPIGRAMMA.

*Vxorem regi suasis non ferre rebellem,
Qua prastanda sibi regia in sa neget.*

DE DANIELE SAPIEN-
te & propheta. IX.

Ingenii altitudine, & prudentia Daniel è tri-
bu Iuda clarissimus fuit; captiuus ductus est, è
Iudæa, in Babylonem Anno mundi 3375. So-
mniorum interpres apud regem gnarus, & pe-
ritus, vnde aulæ primatum præcipuus euasit.
cui etiam rex diuinos honores decernere sta-
tuit, propter incredibilem sapientiam, virtutem
omnium admirationem. Docuit reges
multos, Nebucadnezare, Merodachum,
Balsaarem: item Darium & Cyrum, à quibus
etiam omnibus est & præmiis & honoribus
affectus. Iussus interfici cum Magis cæteris,
& se & suos liberauit. Coniectus in leonum
foueam, passus & seruatus fuit ab angelo quo
miraculo regem stupefactum atque attonitum
Daniel pro sua prudentia atque pietate ad verum
Dei cultum perduxit. Nebucadnezari mon-
strosam exilium, alteri eius filio interitum præ-
dixit: de imperiis regnisque ad finem vsque
mundi, ex habitu positæ statuæ, & ex imagini-
bus bestiarum quatuor prædixit: de Messia
venturo passuroque è numero hebdomeda-
rum, tum de Antichristo scripsit euidenter.
serpentem Babylonicum, qui pro Numine
colebatur, obiecta ossa necauit: sacerdotum
fraudes, qui regem deceperant, consilio si-
gulari detegit. Nulla calumnia adactus, nul-
lo pe-

lo periculo territus, vt suum Deo æterno cultum detraheret. Susannam quoq; in maximis constitutam periculis coram duobus senioribus, vt lapidibus propter adulterium falso obiectum obrueretur ipse puerulus conuocata concione liberauit, duos postea veteranos qui illam adulterii falso aecusarant loco piæ fœminæ lapidibus obrui iussit. Exemplum certe omnium sapientum & eruditorum fuit Daniel, vt haud abs re catalogo virorum prudentum vel maxime inferendus sit. Cæterum præter hæc, in tanta æstimatione vixit, vt nullus clarior aut potentior in populo Iudaico vnquam fuerit: tanta in opibus immensis integritate, vt nullius vnquam ne suspicio quidem criminis in eum inciderit: à tot & tam potentibus aduersariis petitus, vt mirum sit, vnum fuisse hominem satis ad iniuriam: sed apertam Dei defensionem sensit, vsque ad annum exiliij sui sextum & septuagesimum, semper factus seipso clarior. Sepulchrum eius Babylone in angiporto multis seculis notum fuisse nonnulli tradunt.

DE DANIELE.

EPIGRAMMA.

*Regius est factus preses, & magnus in aula
Symphradmon, multum consiliis dedit.*

Dicitur

*Diuino explicuit decoratus flamine quaque
Somnia coniciens signa futura simul.
Falso accusantes bilingui voce Susannam.
Conuicit senes dexteritate sua.*

DE ANANIA SAPI-
ente X.

ANanias & is ex tribu Iuda cum Daniele ductus in captiuitatem. Binominus fuit, Sidrachus & Ananias dictus, mira prudentia celeberrimus extitit, vnde hunc inter regios pueros nutriti in aula mandatū est, Clibanum quoque ardentem, cum nō adorasset statuam, iniectus, integer atque illæsus ab igne euasit, factus est à Nabuchodonosore præfectus operarum quæ in Babylonicis prouinciis administrabantur.

DE ANANIA.

EPIGRAMMA.

*Ignes iniectus constanter Numen adorans
Euasit. Præsul regius inde fuit.*

DE MISAELE SA-
piente XI.

Ethic Danielis familiaris, & præ cæteris Nabuchodonosori charus, regalib. epulis

lis nutritus est, dictus & Misachus, simili prudentia & solertia claruit, qua & Ananias, Daniele tamen inferior fuit; Verum quod ad civilem sapientiam attinebat, plurimum excellebat. Præfectum egit regis iussu, operarum in Babylonicis prouinciis, vt Ananias & Daniel.

DE MISAELE.

EPIGRAMMA.

*Consilii functus magnos est nactus honores -
Munere, cum prudens, & pius esset homo.*

DE AZARIA SAPI-
ente. XI.

AZarias qui & Abdenago à rege dictus fuit, iisdem periculis, & calamitatibus quam Daniel perpeffus, obiectus, regi, antequã adorare nollet idolum, charissimus extitit. Ex tribu Iudæ fuit ductus in captiuitatem Babilonicam; ibi operarum præfectus in prouinciis Babylonicis creatus est à rege, cû ob prudentiam, tum ob pietatem singularem, qua clarebat.

DE AZARIA.

EPIGRAMMA.

*Ut primi claro functi sunt munere regis,
Sic quoque præfectus regius illi fuit.*

DVO-